

Хозлу І. К.

*викладач кафедри адміністративно-правових
дисциплін факультету №2 Донецького
державного університету внутрішніх справ,
м. Кропивницький, Україна*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ НА ВОДІ

Проблема підготовки фахівців підрозділів поліції на воді постала у 2017 році коли у структурі Національної поліції України було утворено новий структурний підрозділ апарату НПУ – Управління організації діяльності підрозділів поліції на воді та повітряної підтримки, який у 2020 році було реформовано в Управління авіації та поліції на воді Національної поліції України.

Створення в структурі Національної поліції України нового підрозділу зумовило необхідність нагального опрацювання питання щодо організації підготовки у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, висококваліфікованих фахівців та фахівчинь для виконання службових обов'язків у сфері протидії правопорушенням, які вчиняються на водних об'єктах та інфраструктурі водного транспорту.

З огляду на відсутність єдиної професійної програми навчання поліцейських, вкрай важливим є вивчення позитивних закордонних практик організації діяльності навчальних установ, з метою визначення перспектив імплементації їх досвіду для вдосконалення підготовки фахівців та фахівчинь підрозділів поліції на воді в Україні.

Так, у Франції з 1965 року Національний центр морської підготовки Антібської жандармерії (прим. – мовою оригіналу Le Centre national d'instruction nautique de la gendarmerie d'Antibes) здійснює підготовку поліцейських Морської жандармерії Франції. Навчальний заклад готує фахівців для Національної жандармерії, Морської жандармерії, Префектури поліції Парижа, Відділу морської та аеропортової поліції Князівства Монако, а також поліцейських служб країн, що мають угоди про співпрацю з Національною жандармерією.

Програма підготовки розрахована на 24 місяці та поділяється на 2 курси. Перший курс «Морська жандармерія» складається з теоретичної підготовки: ознайомлення з морським законодавством Франції, участь в конференціях під керівництвом магістратів, адміністраторів морських справ та судово-медичних експертів. Також під час навчання вивчаються питання, пов'язані з переміщенням товарів і людей у Шенгенській зоні, Дисциплінарно-кримінальним кодексом торгового флоту Франції та

забруднення моря. Програма також включає тренування стрільби з гвинтівки Famas та пістолета РА НК Marine.

Друга частина курсу підготовки базується на спеціальностях морської складової – це підвищення рівня кандидатів за допомогою технічної підтримки, регулярного тестування та остаточної перевірки, яка охоплює всю програму навчання.

Слід зазначити, що до вступу на навчання кандидат має відповідати наступним вимогам: диплом бакалавра, навички з плавання, мати посвідчення штурмана та стаж роботи у посаді унтер-офіцера жандармерії [1]. Вважаємо, що позитивним прикладом для використання французького досвіду підготовки може бути чимале приділення уваги теоретичній підготовці у частині вивчення національного законодавства, що дає змогу максимально запобігти порушенням законності під час виконання службових обов'язків правоохоронцями. Також слід відзначити структурований розподіл програми навчання на 2 частини, що дозволяє пройти відповідну спеціальну підготовку для правомірної, влучної та безпечної стрільби з різних видів зброї

У свою чергу в Сполучених Штатах Америки провадить свою діяльність Морська академія правопорядку Берегової охорони США (прим. – мовою оригіналу U. S. Coast Guard Maritime Law Enforcement Academy).

Підготовка працівників правоохоронних органів у ній триває протягом 5 тижнів та навчальна програма складається з наступних дисциплін: повноваження і юрисдикція, застосування сили, тактичні навички, кримінальне право, конституційне право, тактика самозахисту, процедура арешту, морське законодавство з правомірності висадки на судна, робота у замкнутому просторі, правила безпеки пересування на човнах, правила ведення комерційного рибальства, ситуації із заручниками, виявлення підроблених документів.

Під час вступу на навчання кандидат має відповідати наступним вимогам: перебувати в межах максимально допустимої ваги відповідно до стандартів берегової охорони, успішно скласти фізичне випробовування, пройти практичний курс із стрільб з пістолета, пройти обстеження на стан здоров'я [2]. Перевагою американського досвіду підготовки є приділення першочергової уваги тактико-спеціальній підготовці та навичкам самозахисту, що в подальшому вплине на ефективне та безпечне виконання працівниками поліції своїх функціональних обов'язків.

Окрему увагу слід приділити міжнародному досвіду, зокрема реалізації Глобальної програми по боротьбі зі злочинністю на морі, розпочату у 2007 році Управлінням Організації об'єднаних націй з наркотиків і злочинності, котра розповсюджує свою діяльність на Атлантичний океан, Тихий океан, Схід та Захід Індійського океану, Латинську Америку та Карибський басейн, Аденську затоку і Червоне море, Середземне та Чорне моря.

Загальний термін навчання за програмою складає 6 місяців так включає у себе теоретичні та практичні заняття. Програма навчання

складається з: ознайомлення з морським фахом; базового курсу морської підготовки; курсу рульового патрульного судна; курсу для спеціалістів з управління персональним водним транспортним засобом (гідроциклом); курсу з відвідування, посадки, обшуку та конфіскації абордажної команди; курсу для офіцерів з планування та керівництва операцією при висадці на судно; СОЛАС (Міжнародна Конвенція з охорони людського життя на морі) та ефективність прийнятих мір на морі; курсу з операції посадки на риболовне судно; методів пошуку судна на причалі; курсу виконання річкових операцій; курсу для інструкторів з відвідування, посадки, обшуку та конфіскації; курсу з хімічного, біологічного, радіологічного та ядерного захисту; курсу роботи з саморобними вибуховими пристроями; курсу підвищення кваліфікації з відвідування, посадки, обшуку та конфіскації [3].

Підсумовуючи зарубіжний досвід підготовки поліцейських для підрозділів поліції на воді ми доходимо висновку, що професійна програма підготовки морських правоохоронців включає в себе дієву синергію теоретичної та практичної підготовки морських правоохоронців, для подальшого вдалого поєднання знань, умінь та навичок у працівників поліції для успішного виконання завдань, які ставляться перед підрозділами поліції на воді.

На нашу думку, використання зарубіжного досвіду підготовки підрозділів поліції на воді є необхідним для його впровадження до єдиної професійної програми навчання поліцейських в системі закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання у закладах вищої освіти системи Міністерства внутрішніх справ України.

Список використаних джерел:

1. *Le Centre national d'instruction nautique de la gendarmerie d'Antibes (CNING)*. URL: <https://www.gendarmerie.interieur.gouv.fr/notre-institution/nos-composantes/centres-de-formation/le-centre-national-d-instruction-nautique-de-la-gendarmerie-d-antibes-cning>;
2. *Basic Boarding Officer Course (BBOC)*. URL: <https://www.forcecom.uscg.mil/Our-Organization/FORCECOM-UNITS/MLEA/Course-Offerings/Boarding-Officer-Course/>;
3. *UNODC-GMCP Maritime Law Enforcement Training Catalogue*. URL: https://www.unodc.org/documents/Maritime_crime/UNODC-GMCP_Maritime_Law_Enforcement_Training_Catalogue.pdf.